GÜNDÜZÜ GECESİNDEN DAHA UZUN OLAN ÜLKELERDE ORUÇ

الصوم في البلاد التي فيها النهار أطول من الليل

باللغة التركية

İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komisyonu

اسم المؤلف

اللجنة الدائمة للبحوث العلمية والإفتاء

Çeviren
Muhammed Şahin

ترجمة

محمد شاهين

Gözden Geçiren
Ali Rıza Şahin

مراجعة

علي رضا شاهين

SORU:

İslâm Dünyası Birliği, Kopenhag'taki -Danimarka- temsilcisi Muhammed Değirmenci'den bir mektup aldı. Değirmenci mektubunda İskandinav ülkelerinin bazı bölgelerinde bütün yıl boyunca gündüzün geceden çok uzun olduğunu ifade etmektedir; öyle ki gündüz 21 saat olurken, gece sadece 3 saat sürmektedir. Mektubun devamında diyor ki: Ramazan ayının gelişi kış mevsimine rastladığı zaman müslümanlar sadece 3 saat oruç tutmaktadırlar.Ramazan ayı yaz mevsiminde olduğunda ise gündüzün uzunluğu sebebiyle güçleri yetmediği için oruç tutmamaktadırlar. Temsilci Değirmenci bu ülkelerdeki müslümanlara ilan etmek için iftar ve sahur vakitlerini ve Ramazan ayında oruç tutulan süreyi belirleyen bir fetva talebinde bulunmaktadır.

Benim bu konu ışığında gerekli cevabı verebilmem için konuyla ilgili şer'î açıklamayı gönderme lütfunda bulunacağınızı umuyorum.

CEVAP:

İslâm dini tam ve kapsamlı bir dîndir.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿ ... ٱلۡيَوۡمَ أَكۡمَلۡتُ لَكُمۡ دِينَكُمۡ وَأَتۡمَمۡتُ عَلَيۡكُمۡ نِعۡمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ ٱلۡإِسۡلَٰمَ دِينٗاۚ ... ﴾ [سورة المائدة من الآية: ٣]

"Bugün size dîninizi ikmal ettim, üzerinize nimetimi tamamladım ve sizin için dîn olarak İslâm'ı seçtim."[1]

Başka bir âyette şöyle buyurmaktadır:

﴿ قُلۡ أَيُّ شَيۡءٍ أَكۡبَرُ شَهَٰدَةٗۖ قُلِ ٱللَّهُۖ شَهِيدُۢ بَيۡنِي وَبَيۡنَكُمۡۚ وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانُ لِأُنذِرَكُم بِهِۦ وَمَنۢ بَلَغَۚ ... ﴾ [سورة الأنعام من الآية: ١٩]

"(Ey elçi!) De ki: Şahitlik bakımından hangi şey daha büyüktür? De ki: "Allah benimle sizin aranızda şahittir. İşte bu Kur'an bana, onunla sizi ve eriştiği herkesi uyarayım diye vahyolundu."[2]

Yine şöyle buyurmuştur:

﴿ وَمَآ أَرۡسَلۡنَٰكَ إِلَّا كَآفَّةٗ لِّلنَّاسِ بَشِيرٗا وَنَذِيرٗا وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعۡلَمُونَ ٢٨ ﴾

[سورة سبأ الآية: ٢٨]

"Biz seni bütün insanlara ancak müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik."[3]

Allah Teâlâ, müminlere hitap ederek orucun farz olduğunu haber vermiş ve şöyle buyurmuştur:

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُتِبَ عَلَيۡكُمُ ٱلصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِكُمۡ لَعَلَّكُمۡ تَتَّقُونَ ١٨٣ ﴾ [سورة البقرة الآية: ١٨٣]

"**Ey îmân edenler! Oruç, sizden önceki ümmetlere farz kılındığı gibi, size farz kılındı. Umulur ki** (itaatte bulunmak ve yalnızca O'na ibâdet etmek sûretiyle sizinle günahlar arasına önlem kılarak Rabbinizden) **korkarsınız.**"[4]

Allah Teâlâ, orucun başlamasını ve sona ermesini de şöyle açıklamıştır:

﴿ ... وَكُلُواْ وَٱشۡرَبُواْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ ٱلۡخَيۡطُ ٱلۡأَبۡيَضُ مِنَ ٱلۡخَيۡطِ ٱلۡأَسۡوَدِ مِنَ ٱلۡفَجۡرِۖ ثُمَّ أَتِمُّواْ ٱلصِّيَامَ إِلَى ٱلَّيۡلِۚ ... ﴾ [سورة البقرة من الآية: ١٨٧]

"**Sabahın beyaz ipliği** (aydınlığı), **siyah ipliğinden** (karanlığından) **ayırt edilinceye kadar yiyin, için, sonra akşama kadar orucu tamamlayın.**"[5]

Allah Teâlâ, bu hükmü sadece bir ülkeye ve insanların bir bölümüne tahsis etmemiştir.Aksine genel ve herkesi kapsayan bir hüküm olarak koymuştur. Kendileri hakkında soru sorulan o kişiler de buna dahildir. Allah Teâlâ, kullarına karşı çok merhametlidir. Onlara üzerlerine farz olan şeyleri yapmalarında yardım edecek kolaylık yollarını göstermiştir. Örneğin yolcu ve hastaya, onlardan zorluk ve meşakkati kaldırmak için Ramazan'da orucu bozmalarını meşru kılmıştır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ شَهۡرُ رَمَضَانَ ٱلَّذِيٓ أُنزِلَ فِيهِ ٱلۡقُرۡءَانُ هُدٗى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَٰتٖ مِّنَ ٱلۡهُدَىٰ وَٱلۡفُرۡقَانِۚ فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ ٱلشَّهۡرَ فَلۡيَصُمۡهُۖ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوۡ عَلَىٰ سَفَرٖ فَعِدَّةٞ مِّنۡ أَيَّامٍ أُخَرَۗ يُرِيدُ ٱللَّهُ بِكُمُ ٱلۡيُسۡرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ ٱلۡعُسۡرَ وَلِتُكۡمِلُواْ ٱلۡعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُواْ ٱللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَىٰكُمۡ وَلَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُونَ ١٨٥ ﴾ [سورة البقرة الآية: ١٨٥]

"**Ramazan ayı, insanlara hak yolu gösteren, doğruyu ve hak ile bâtılın birbirinden ayırt etmenin açık delilleri olarak Kur'anın** (kadir gecesinde) **indirildiği aydır.O halde sizden kim, Ramazan ayını idrak ederse, onda oruç tutsun.Her kim de onda hasta veya yolcu olursa** (tutamadığı günler sayısınca) **başka günlerde kaza etsin.Allah, sizin için** (dîninde) **kolaylık ister, zorluk istemez.Bütün bunlar, orucu bir aya tamamlamanız ve size doğru yolu göstermesine, orucun sonunda** (Ramazan bayramında tekbir getirip) **Allah'ın adını yüceltmeniz, sizi doğru yola iletmesi** (ve size kolaylık sağlamasına karşılık Allah'a) **şükretmeniz içindir.**"[6]

Mükellef olanlardan Ramazan ayını kim idrak ederse, gündüz ister uzun olsun, isterse kısa olsun oruç tutması ona farz olur. Günün orucunu tamamlayamazsa, ölmek veya hastalanmaktan korkarsa, açlığını bastıracak ve zararını giderecek kadar orucunu bozması câizdir. Sonra gününün kalan kısmında yeme ve içmeyi bırakır, oruç tutabilme gücü ve imkanına kavuştuğu diğer günlerde tutamadığı bu orucunu kaza eder.

Başarı Allah'tandır.

Allah Teâlâ, Nebimiz Muhammed'e, O'nun âile halkına ve ashâbına salât ve selâm eylesin.[7]

[1] Mâide Sûresi: 3
[2] En'âm Sûresi: 19
[3] Sebe Sûresi: 28
[4] Bakara Sûresi: 183
[5] Bakara Sûresi: 187
[6] Bakara Sûresi: 185
[7] İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komisyonu Fetvâları, fetvâ no: 1442